

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Інститут № 5

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни Глобальна економіка
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти
072 Фінанси, банківська справа та страхування

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки інституту №5 протокол від 12.08.2024 № 10

Розробники:

1. доцент, доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, к.ю.н., доцент Ананьєва Євгенія Андріївна;
2. доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, к.ю.н., доцент Коробцова Дар'я Вікторівна;

Рецензенти:

1. професор кафедри трудового та господарського права ХНУВС, д.ю.н., старший науковий співробітник Є.Ю. Подорожній
2. доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця, к.е.н., доцент О.М. Рац

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 3							
Тема № 1 Часові межі феномену глобалізації	9	2	2			5	залік
Тема № 2: Сучасна методологія глобалістики	9		2	2		5	
Тема №3: Школи і міждисциплінарний статус глобалістики	9	2	2			5	
Тема № 4: Становлення глобальної економіки	11	2	2	2		5	
Тема № 5: Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів.	9	2		2		5	
Тема № 6: Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації.	11	2	2	2		5	
Тема № 7: Парадоксальна природа глобальних трансформацій	11	2	2	2		5	
Тема № 8: Альтерглобалізм та його форми.	11	2	2	2		5	
Тема № 9: Глобальна економіка як прогностична реальність.	9	2		2		5	
Тема № 10: Регулятивні механізми глобальної економіки	11	2	2	2		5	
Тема № 11: Міжнародні стратегії глобалізації	11	2	2	2		5	
Тема № 12: Конкурентна	9		2	2		5	

стратегія розвитку України в умовах глобалізації							
Всього за семестр № 3:	90	10	10	10		60	

3. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1: Часові межі феномену глобалізації.

Семінарське заняття: Часові межі феномену глобалізації

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення теоретичних знань про сутність, часові межі та багато аспектність процесу глобалізації.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

1. Ознаки глобалізації.
2. Соціальний феномен глобалізації як результат людської діяльності.
3. Сутність економічної глобалізації.
4. Функціональний підхід до аналізу глобалізації. апологетичний підхід.
5. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації.
6. Глобальне суспільство.
7. Глобалізація економіки.

Методичні вказівки:

Глобалізація – процес універсалізації, становлення єдиних для всієї планети Земля структур, зв'язків та відносин у різних сферах життя суспільства. Феномен глобалізації, що сприймається як об'єктивна реальність, заявляє про себе замкненістю глобального простору, єдиним світовим

господарством, спільною екологічною взаємозалежністю, глобальними комунікаціями та ін.

Глобалізація – процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції та уніфікації, що охоплює всі сфери життя й має системний характер.

Економічна глобалізація є результатом розвитку глобальної інтеграції та інтернаціоналізації, проявом якої на мікрорівні є процеси транснаціоналізації, а на макрорівні – економічної регіоналізації. Історично зумовлені складні багаторівневі взаємозв'язки, виступаючи джерелом розвитку глобалізаційних процесів, формують його діалектичну природу: з одного боку, розширюються та поглиблюються інтернаціоналізація та глобалізація, а з іншого – активно розвиваються процеси протилежної спрямованості, що залежно від предмета аналізу трактуються як «регіоналізація», «локалізація», «глокалізація», «диференціація», «фрагментація», «автономізація». Ідеї глобалізації сучасні дослідники пов'язують із ретроспективою в декілька тисячоліть (М.Елліан, Ю.Яковець та ін.), знаходять їх в теоріях І.Канта, А.Сміта (— ідеальна економічна система¹¹).

Проте наукове використання терміна — глобалізація¹² розпочалося з 1960-х рр., а академічно значимим воно стало в середині 1980-х рр.

У сучасній науковій літературі виділилися два основних підходи до визначення хронологічних меж глобалізації. Широкий підхід, який трактує глобалізацію як тривалий історичний процес поетапного формування загальнопланетарної цілісності, що супроводжує весь хід цивілізаційного розвитку, або ж почався приблизно 100 років тому у зв'язку з інтенсифікацією зовнішньоекономічних відносин. Представники вузького підходу розглядають глобалізацію як новітній процес, що почався в XX ст. (остання чверть XX ст.) і органічно пов'язаний з більш загальним процесом інтернаціоналізації.

Теми цільових виступів:

1. Соціально-філософська проблематика глобалізації.
2. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації.

3.Економічний аспект глобальної економіки.

Теми для рефератів:

- 1.Соціокультурний феномен глобалізації.
- 2.Культурний аспект глобальної економіки.
- 3.Економічний аспект глобальної економіки.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 55 - 63
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с– С. 7 – 11, 19 -22, 27-29
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С. 13 – 15, 25 - 26

Тема № 2: Сучасна методологія глобалістики.

Семінарське заняття: Сучасна методологія глобалістики

Навчальна мета заняття: набути знань про сутність глобалістики та етапи її виникнення..

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Виникнення глобалістики.
2. Принцип глобалізму. Виникнення терміну «глобалізації».
3. Глобальне суспільство.
4. Вплив глобалізації на людське суспільство.
- 5.Основні ознаки сучасного глобалізму.

6. Інтерсоціальні проблеми.

7. Соціокультурний розвиток у глобальному суспільстві.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен з'ясувати, що глобалістика - міждисциплінарна галузь наукових досліджень, спрямованих на виявлення сутності, тенденцій та причин процесів глобалізації, спричинених нею глобальних проблем та пошук шляхів ствердження позитивних та подолання негативних для людини і біосфери наслідків цих процесів.

Як самостійний науковий напрям та сфера суспільної практики глобалістика почала формуватися з кінця 60-х рр. XX ст., коли спочатку в найбільш промислово розвинутих країнах, а потім і в інших країнах різко загострилось екологічне становище, що відобразило складність, багатоманітність та динамічність сучасної епохи, її технократичний характер, антигуманну сутність безмежного зростання неекологічного промислового виробництва, нічим не стримуваного технічного прогресу.

Останнім часом в глобалістиці з'явилася нова тенденція: увага вчених, дослідників та навіть політиків все більше зосереджується не на окремих глобальних проблемах, а на процесах глобалізації та зростанні взаємозалежності сучасного світу.

Глобальні тенденції та проблеми не залишають людству іншого вибору, як подолати розбіжності, суперечності та створити умови для об'єднання, інтеграції, зберігаючи при цьому самобутність культур, вікових традицій та унікальних рис окремих націй і народів. Подібна єдність та узгодженість дій може забезпечити адекватне розуміння процесів та подій, що відбуваються в сучасному світі, знання про які відпрацьовуються та формулюються в сучасній глобалістиці.

Теми цільових виступів:

1. Основні типи глобальних проблем.

2.Соціокультурний розвиток в глобальному суспільстві.

Теми для рефератів:

- 1.Виникнення глобалістики.
- 2.Сутність глобалістики.
- 3.Вплив глобалізації на людське життя.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 55 - 63
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с,С. 19 -22, 27-29
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С. 13 – 15, 25 - 26

Тема № 3: Школи і міждисциплінарний статус глобалістики.

Семінарське заняття: Школи і міждисциплінарний статус глобалістики.

Навчальна мета заняття: проаналізувати розвиток сучасної глобалістики як науки..

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Предмет дослідження глобалістики.
- 2.Принцип глобалізму.
- 3.Головні критерії глобальних проблем.
- 4.Розвиток сучасної глобалістики як науки.

5. Концепція «Межі зростання». Концепція «Сталого розвитку».

6. Еколого-економічна школа або «Школа глобальної екології». Школа мітозу біосфер. Школа контрольованого глобального розвитку. Школа світ системного аналізу.

7. Глобалістика як міждисциплінарна наука.

8. Основні напрями глобалістики—економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика..

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен з'ясувати, що сучасний етап розвитку глобалізаційних процесів характеризується як всепоглинаючий процес, що включає в себе політичні, економічні, соціальні, екологічні, науково-технологічні та інші складові. Залежно від того, яким аспектам процесів глобалізації приділяється особлива увага, розрізняються різні парадигми сучасної глобалістики, в рамках яких працюють відповідні наукові школи і організовані наукові колективи. Глобалістика належить до міждисциплінарних наук і досліджує усю сукупність проблем, які породжуються глобалізацією та проявляються у її політичних, екологічних, економічних, соціальних, демографічних, ідеологічних, культурних, технологічних, військових та інших аспектах. При цьому слід зауважити, що дослідження будь-якого із перелічених аспектів глобалізації вимагає комплексного підходу через їхні тісні взаємозв'язки.

Теми цільових виступів:

1. Предмет дослідження глобалістики.
2. Розвиток сучасної глобалістики як науки.
3. Основні напрями глобалістики—економічна глобалістика, політична глобалістика, екологічна глобалістика.

Теми для рефератів:

1. Концепція «Сталого розвитку».
2. Концепція «Межі зростання».

3. Основні напрями глобалістики.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 54 – 65
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. С.46 – 52
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С. 83 – 118

Тема № 4: Становлення глобальної економіки.

Семінарське заняття: Становлення глобальної економіки

Навчальна мета заняття: з'ясувати основні чинники становлення глобальної економіки та її унікальні характерні риси.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Технічні, технологічні чинники.
 - 2.Соціально-економічні чинники глобалізації. Культурні чинники. Морально-етичні чинники. Політичні чинники.
 - 3.Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури.
 - 4.Становлення єдиного світового виробництва.
 5. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів.
 - 6.Систематизування поглядів на глобалізацію, два базових напрями.
- Природа глобалізації.

7. Сутність глобальної економіки.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен з'ясувати основні чинники, що обумовлюють процес глобалізації відносять: Виробничі, науково-технічні й технологічні чинники, які полягають у тому, що різко зростають масштаби виробництва. Здійснюється перехід до нового технологічного способу виробництва – до наукоємних технологій, швидке розповсюдження нових технологій, які ліквідують перешкоди на шляху руху товарів, послуг, капіталів.

Організаційні чинники означають виникнення міжнародних форм здійснення виробничо-господарчої діяльності (ТНК) – це організаційні форми, межі діяльності яких виходять за національні кордони, набувають міжнародного характеру, сприяючи формуванню єдиного ринкового простору.

Неурядові організації почали виходити на багатонаціональний або світовий рівень. До організаційних чинників також належить перетворення ТНК і міжнародних організацій на основних дійових осіб глобальної економіки. Економічні чинники виражаються насамперед у лібералізації торгівлі товарами та послугами, ринків капіталу та інших формах економічної лібералізації, які викликали обмеження політики протекціонізму, зробивши світову торгівлю вільнішою.

Слід зазначити, що в світі набуває великих розмірів концентрація і централізація капіталу, відбувається зростання похідних фінансово-економічних інструментів, різке скорочення часу здійснення валютних угод. Інформаційні чинники процесу глобалізації включають радикальну зміну засобів ділового спілкування, обміну виробничою, науково-технічною, економічною, фінансовою інформацією. Виникають і розвиваються принципово нові системи отримання, передачі й обробки інформації. Це дозволило створити глобальні мережі, які об'єднують фінансові й товарні ринки, включи ринки ноу-хау й професіональних послуг.

Політичні чинники включають послаблення жорсткості державних

кордонів, полегшення свободи руху громадян, товарів та послуг, капіталів. Соціальні й культурні чинники глобалізації означають послаблення ролі традицій й звичок, соціальних зв'язків й звичаїв, подолання національної обмеженості, що підвищує мобільність людей в територіальному, духовному й психологічному аспектах, сприяє міжнародній міграції.

Теми цільових виступів:

- 1.Предмет глобалістики, його сутність.
- 2.Напрями наукових досліджень глобалістики.
- 3.Етапи формування глобалістики як науки.

Теми для рефератів:

1. Формування нової системи глобального керування.
2. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів..
3. Систематизування поглядів на глобалізацію.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 66 – 86
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. С. 35 – 45
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704с. С. 119 – 144

Тема № 5: Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів.

Семінарське заняття: Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів.

Навчальна мета заняття: розглянути особливості ключових глобальних

проблем та найбільш значущі ознаки економічного глобалізму.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Ключові глобальні проблеми економічного розвитку, їх характеристика.
- 2.Причини виникнення глобальних проблем у різних країнах світу.
- 3.Еволюція локальних глобалізацій.
4. Цивілізації індустріального етапу економічного розвитку.
- 5.Розвиток цивілізацій постіндустріальної епохи.
- 6.Формування цивілізацій четвертого покоління.
- 7.Представлення глобалізації в найбільш широкому цивілізаційному контексті за допомогою соціально-культурного підходу.
- 8.Найбільш суттєві ознаки економічного глобалізму на початку ХХІ століття.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен з'ясувати, що економічний розвиток розглядають, як одну із фаз економічної еволюції, що збігається із стадією прогрес. Економічний розвиток виступає рушійною силою прогресу, його важливою матеріальною основою.

Такий розвиток слід розуміти як багатовимірний процес, що включає глибоку модернізацію та переорієнтацію всієї економічної і соціальної системи. Він передбачає поряд із зростанням доходів і виробництва здійснення радикальних змін в інституціональній, соціальній та адміністративній структурах. Це здатність економіки, що тривалий час перебувала у стані відносної статичної рівноваги, створювати імпульси і підтримувати сталі річні темпи приросту ВВП на рівні від 5 –7% і більше.

Економічний розвиток означає також, що в новому періоді виробляються нові товари і послуги, а також використовуються нові технології й нові соціальні інститути порівняно з минулими періодами. В сучасних умовах

розвиток набуває глобальних рис, виходячи за межі окремих країн і регіонів, що потребує певної модифікації міжнародної соціально-економічної системи.

Головними цілями (цінностями) розвитку є: 1.Збільшення пропозиції доступності таких необхідних для підтримання життя товарів і послуг, як продовольство, житло, охорона здоров'я і безпека. 2.Підвищення рівня життя, яке включає поряд із зростанням доходів збільшення кількості робочих місць, якісна освіта, більша увага культурним і гуманітарним цінностям. Такий комбінований підхід сприяє зростанню матеріального благополуччя, особистої і національної самосвідомості. 3.Надання індивіду і суспільству в цілому більших можливостей вибору в економіці і соціальній сфері, з тим щоб послабити її підкорення і залежність від інших людей і країн, захистити від страждань. В сучасній науці виділяють кілька головних моделей економічного розвитку, які тісно пов'язані з господарським зростанням: модель лінійних стадій розвитку; теорія структурних трансформацій; теорія зовнішньої залежності; неокласична модель вільного ринку; теорія ендогенного зростання; модель сталого розвитку.

Теми цільових виступів:

- 1.Цивілізаційні виміри глобальних економічних трансформацій.
- 2.Цивілізаційний аспект глобальної економіки.

Теми для рефератів:

1. Причини виникнення глобальних проблем у різних країнах світу.
2. Розвиток цивілізацій постіндустріальної епохи.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с.С. 133 – 167

2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с С.55 – 66
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с.С. 102 - 113

Тема № 6: Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації

Семінарське заняття: Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації

Навчальна мета заняття: проаналізувати особливості та основні принципи сучасної глобалізації.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Особливості сучасної глобалізації.
2. Принципи сучасної глобалізації.
- 3.Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації.
- 4.Позитивні наслідки глобалізації.
- 5.Негативний вплив світових глобалізаційних процесів на економіку деяких країн.
- 6.Причини критики глобалізації.
- 7.Передумови, принципи і програми альтерглобалізму.

Методичні вказівки: Вивчаючи цю тему, важливо усвідомити, що сучасна глобалістика пропонує якісно нову модель керованого світу. Вона складається з трьох елементів – біосфери, країн світу і конкретної країни, взаємодія яких описується узагальненими якісними параметрами світу, а керування має здійснюватись з боку світового співтовариства шляхом впливу на конкретну країну з врахуванням її узагальнених параметрів, які знаходять

відображення в її місці в світі. Адже на сучасному етапі лише чверть світу користується двома третинами його ресурсів. Основні постулати сучасної глобалістики: світ і світове людство є єдиним глобальним організмом; глобалізація світу – це об'єктивне історичне явище і процес, на який можна впливати і яким можна керувати об'єднаними, солідарними зусиллями людства; глобалізація несе в собі нові небачені можливості для розвитку людства і нові небачені загрози його існуванню; людство повинно солідаризуватись і об'єднатись перед феноменом глобальних загроз і для розв'язання глобальних проблем; глобальну кризу людства можна перебороти; глобальну катастрофу людства ще можна відвернути; глобальні проблеми – це не лише невирішені завдання, а й великі загрози всьому людству; глобальні інтереси треба ставити вище національних; глобальна інтеграція – це закономірність розвитку людства; сучасна людина як найвища соціальна цінність набула глобального характеру і стала в центрі процесів глобалізації; в майбутньому людство навчиться попереджувати виникнення глобальних проблем; в основу інтегрованих системних парадигм глобалістики може бути покладена концепція ноосфери В. І. Вернадського.

Теми цільових виступів:

1. Глобальні проблеми економічного розвитку.
2. Основні конфлікти сучасного глобалізму.

Теми для рефератів:

1. Позитивні наслідки глобалізації.
2. Причини критики глобалізації.
3. Передумови, принципи і програми альтерглобалізму..

Література:

1.Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С.24-65, 17-22

2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. С. 108-123

Тема № 7: Парадоксальна природа глобальних трансформацій
Семінарське заняття: Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Навчальна мета заняття: проаналізувати природу глобальних трансформацій.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Глобальні трансформації, їх сутність.
- 2.Основні суперечності глобальних трансформацій.
- 3.Позитивні та негативні риси глобалізації.
- 4.Основні характеристики парадоксів глобалізації.
- 5.Соціальні наслідки процесу глобалізації.
6. Нерівномірність в розподілі вигод та збитків від глобалізації.
7. Форми прояву фінансових криз.
- 8.Вплив криз на світову економіку.
9. Наслідки кризових явищ в економіці.
10. Інформаційні процеси – глобальна проблема.
- 11.Основні інструменти інформації.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що сучасна епоха глобальних трансформацій, на відміну від попередньої, військової епохи, проголошує, з одного боку, добровільність

участі усіх країн світу в глобалізації, а, з іншого - об'єктивну необхідність брати в ній участь. Тобто, від волі самої країни залежить її участь у процесі глобалізації. Однак, при цьому вже апіорі проявляється парадоксальність ситуації: якщо глобалізація несе позитиви для всіх країн, які беруть в ній участь, то хіба логічним є твердження про її добровільність. Скоріше для такої ситуації відповідає термін «добровільно-примусовий вибір». Такий вибір характеризується наявністю суперечності.

Глобальні трансформації слід визначати виходячи з того, що вони ведуть до певних перетворень, які торкаються всієї планети. Ці перетворення можуть мати незалежний від людства, об'єктивний характер, а можуть бути викликані суб'єктивними цілеспрямованими діями певних учасників цих трансформацій.

Яскравим проявом і незаперечною ознакою парадоксальності сучасних глобальних трансформацій є той факт, що майбутнє людства пов'язують з відмовою від інституту національної державності, обмеженням національного суверенітету шляхом розвитку наднаціональних і транснаціональних інституцій та організацій.

У якості однієї з основних суперечностей сучасної глобалізації він бачить те, що, з одного боку, глобалізація передбачає і частково утворює єдність, тісний взаємозв'язок і точне стикування у просторі та у часі різних технологічних, економічних, політичних, інформаційних процесів, а з іншого, - народжує глибокі розриви, антагонізми, викликані неготовністю основних агентів глобалізації (чи то транснаціональні корпорації, розвинені держави, міжнародні організації) рахуватися з культурним, цивілізаційним, природно-кліматичним багатоманіттям світу, різноманіттям систем цінностей і укладів життя. Подібні «нестиковки» обов'язково породжують у якості реакції на глобалізацію антиглобалістські рухи, соціальний і релігійний фундаменталізм, посилюють тенденції до «зіткнення цивілізацій», у тому числі всередині окремих держав (причому не тільки у колишній Югославії, Росії, Індонезії, Ізраїлі, але й у більш ослаблених, латентній формі - в державах Західної Європи і США).

Теми цільових виступів:

1. Основні інструменти інформації.
2. Нерівномірність в розподілі вигод та збитків від глобалізації.
3. Наслідки кризових явищ в економіці.

Теми для рефератів:

1. Глобальні економічні парадокси в глобальній економіці.
2. Парадокс глобалізації та їх основні характеристики.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків: Вид-во «Форт», 2016. - 354с. С. 186 - 205
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. - К. : Вища школа, 2010. - 544 с С. 74 - 81
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704с. С. 80 - 93

Тема № 8: Альтерглобалізм та його форми.**Семінарське заняття: Альтерглобалізм та його форми.**

Навчальна мета заняття: проаналізувати сутність альтерглобалізму та його форми.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

1. Сутність альтерглобалізму.

2. Поняття антиглобалістського руху.
3. Кризові явища у системі глобалізму.
4. Бідність як глобальна проблема.
5. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що альтерглобалізм є новим типом базової демократії, метою якої є презентація і втілення нових принципів функціонування світової системи, які ґрунтуються на засадах соціального партнерства, соціального захисту і інституті соціальної держави та реальних демократичних цінностях. Характерними виразниками ідеології альтерглобалізму є різноманітні антиглобальні рухи і організації. Антиглобальний рух є загальною назвою суспільних організацій, рухів і ініціативних груп, які знаходяться у непримиренному конфлікті з наслідками глобальних трансформацій. Сама назва «антиглобальний рух» не є загальновизнаною. Часто також використовують назви — «альтерглобальний рух» (рух за альтернативну глобалізацію), «рух за глобальну справедливість», «рух рухів» тощо.

Своїм завданням учасники руху антиглобалістів вбачають формування суспільної думки, яка б не тільки позитивно сприйняла їх ідеологію, а й стала фундаментом подальшого просування інтересів антиглобалістів на глобальний рівень. Загальними цілями антиглобалізму є висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у власних діях існуючою в суспільстві громадською думкою. Як заявляють самі антиглобалісти їх ціллю є «навчати, мобілізувати і надихати людей на активні дії». Основними видами діяльності антиглобального руху є зустрічі, демонстрації проти проведення офіційних саммітів міжнародних інститутів. Учасники руху проводять власні «соціальні форуми», де аналізується процес глобалізації, обговорюються способи опору та альтернативні пропозиції.

В цілому, етапність дій антиглобалістів може реалізовуватися: 1)у короткостроковій перспективі-шляхом зриву конференцій, зустрічей, заходів наднаціональних організацій та концернів поряд з цілеспрямованим завданням збитків окремим корпораціям, підприємствам через бойкот, пошкодження майна, хакерських атак на системи управління; 2)у середньостроковій перспективі-анулюванням або реорганізацією та демократизацією конференцій існуючих наднаціональних організацій, та таких, як СОТ, ВМФ, Світовий банк; 3)у довгостроковій перспективі-розробкою альтернативних варіантів прийняття рішень, усунення соціальних, економічних, екологічних розбіжностей між державами.

Антиглобальний рух керується сукупністю правил, принциповими з яких є:інтернаціоналізм руху, інтеркласовість і інтерідеологічність, антигегемоністський характер. Основними принципами антиглобалістів є : солідарність, співробітництво і відповідальність; організація на принципах вільної, добровільної і ефективно діючої асоціації; самоорганізація і самоуправління.

Теми цільових виступів:

1. Об'єктивна необхідність антиглобалізму.
2. Основні види діяльності антиглобального руху.
3. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Теми для рефератів:

- 1.Альтерглобалізм, його сутність.
- 2.Програми альтерглобалізму.
- 3.Сильні і слабкі сторони альтерглобалізму.
- 4.Руйнівний напрям альтерглобалізму.

Література:

1. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во "Форт", 2016. -354с. С. 113 - 121
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. С. 137 - 186
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] - Львів: Видавництво ЛКА, 2014. - 704с.С. 195 - 244.

Тема № 9: Глобальна економіка як прогностична реальність.

Семінарське заняття: Глобальна економіка як прогностична реальність.

Навчальна мета заняття: проаналізувати сутність глобальної інтернаціоналізації та співвідношення категорій «глобалізація» та «інтернаціоналізація».

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

- 1.Сутність глобальної інтернаціоналізації.
- 2.Співвідношення категорій «глобалізація» та «інтернаціоналізація».
- 3.Характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку.
- 4.Поняття світових ринків.
- 5.Поняття і цілі міжнародного бізнесу.
- 6.Міжнародні економічні відносини України та фактори, що впливають на їх розвиток.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що економічний розвиток, перспективи міжнародного співробітництва будь-якої держави, зокрема й України, вирішальною мірою

залежать від стану та динаміки світового ринку, процесів міжнародної інтеграції на світовому та регіональному рівнях. Звідси базовою категорією у процесі вивчення теоретичних та практичних питань удосконалення механізму міжнародної економічної діяльності України, її сьогоdnішніх особливостей та перспектив є інтернаціоналізація. Інтернаціоналізація -це процес розширення господарської діяльності за межі окремих національних економік у вигляді багатосторонніх коопераційних контактів з метою збільшення продуктивності та підвищення ефективності виробництва. Ключовою рисою такої транснаціоналізації ринкової діяльності є усунення перешкод руху товарів і факторів виробництва з боку урядів, подальша активізація міжнародних організацій, які сприяють лібералізації руху товарів і факторів виробництва.

Головною формою інтернаціоналізації господарського життя тривалий час була міжнародна торгівля (точніше, торгівля між метрополіями і колоніями у вигляді обміну готових виробів на колоніальні аграрно-сировинні товари). У подальшому основною формою стає інтернаціоналізація не обміну, а виробництва, інституційною формою якої виступають міжнародні фірми (компанії, корпорації, альянси). Транснаціоналізація є ключовою тенденцією сучасної інтернаціоналізації, яка виявляє себе у зростанні кількості міжнародних фірм і у розширенні масштабів їх діяльності, а якісно-у формуванні внутрішньо-корпоративних міжнародних ринків, які охоплюють переважну частину світових потоків товарів, послуг, капіталу і робочої сили. Тому транснаціоналізація може розглядатися як друга домінанта світового економічного розвитку.

На сьогodнішньому етапі набуває подальшого зростання рівень інтернаціоналізації, який вимірюють співвідношенням обсягу експорту товарів до матеріального виробництва.

Цей процес привів до того, що в рамках всієї світової капіталістичної системи сформувались окремі світові ринки як сировини і палива, так і з промислових виробів (наприклад, машин, сталі, текстильних товарів і т. д.). Центр ваги процесу інтернаціоналізації при цьому усе більше переміщується зі

сфери традиційної зовнішньої торгівлі в сферу інших економічних відносин між міжнародними фірмами. Це приводить до того, що процес інтернаціоналізації зі сфери обігу переміщується у виробничу сферу.

Під інтернаціоналізацією виробництва мається на увазі встановлення безпосередніх, більш-менш стійких виробничих зв'язків між підприємствами різних країн, унаслідок чого виробничий процес в одній країні стає частиною процесу, що протікає в міжнародному або світовому масштабі. Це об'єктивний процес, що є наслідком поглиблення МПП, в основі якого лежить міжнародна спеціалізація виробництва. У сучасних умовах інтернаціоналізація виробництва підсилюється під впливом різних факторів, насамперед -НТР. Відображенням інтернаціоналізації виробництва в сфері економічних відносин є також інтернаціоналізація капіталу, яка являє собою процес переплетення й об'єднання національних капіталів, що знаходять прояв як у створенні окремими компаніями господарських об'єктів в інших державах, так і в розвитку міжнародних форм зв'язків і контактів між капіталами різних країн. Інтернаціоналізація капіталу веде до появи нового явища у світовій економіці - транснаціоналізації і ТНК.

Теми цільових виступів:

1. Інтернаціоналізація виробництва.
2. Позитивні та негативні наслідки функціонування глобальних ринків.
3. Інтернаціоналізація обігу.

Теми для рефератів:

1. Глобалізація світових ринків.
2. Міжнародні економічні відносини України та фактори, що впливають на їх розвиток.
3. Перспективи утворення та діяльності світового уряду.
4. Перспективи світової соціальної політики..

Література:

1. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. – 432 с. С.11-100
2. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 121 - 137
3. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С. 187 – 216, 281 - 296

Тема № 10: Регулятивні механізми глобальної економіки.

Семінарське заняття: Регулятивні механізми глобальної економіки.

Навчальна мета заняття: проаналізувати сутність альтерглобалізму та його форми.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

1. Принципи формування глобальної системи регулювання світо господарських відносин.
2. Становлення глобально-інтегрованої регулюючої системи.
3. Принципи глобальної регулюючої системи.
4. Шляхи вдосконалення механізмів регулювання глобальної економіки.
5. Глобальні регуляторні інститути – сутність, мета функціонування.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що важливим компонентом процесу глобалізації економіки є кардинальна трансформація механізмів економічного регулювання в напрямку становлення глобально інтегрованої регулюючої системи. Вона будується на комплексі факторів, які уможливають якісне піднесення

ефективності економічної діяльності в рамках світового господарства на основі міжнародної кооперації, отримання тим самим великого синергетичного ефекту.

Головними серед цих факторів становлення глобальної регулюючої системи є такі. По-перше, це широке і швидке розповсюдження інформаційних технологій і революційний за своїм змістом стрибок у галузі міжнародних комунікацій. Завдяки цьому стає можливим ефективно управляти складними міжнародними комплексами, складові яких розташовані в різних частинах світу.

По-друге, це значне піднесення ролі гуманітарного капіталу, що, у свою чергу, зумовлює інтенсивний розвиток міжнародної взаємодії у сферах освіти, науки, охорони здоров'я людини і довкілля, які перетворюються по суті на глобальні сфери людської активності. Якісне піднесення людського капіталу, яке супроводжується швидким розповсюдженням нових глобальних цінностей і цільових орієнтацій, створює і нові, небувалі можливості для переходу до глобального управління людським розвитком, що стимулюється зростаючим розумінням обмеженості природних ресурсів людства.

По-третє, фактором переходу до глобального управління є необхідність найбільш повного використання переваг вільного руху основних факторів виробництва, що неможливе без ретельної координації найбільш важливих економічних рішень на міжнародному рівні, спільного забезпечення макро-та мікроекономічної рівноваги в рамках світового господарства, а не окремих країн.

Теми цільових виступів:

1. Роль та дії держави в умовах глобалізації.
2. Шляхи вдосконалення механізмів регулювання глобальної економіки.

Теми для рефератів:

1. Шляхи вдосконалення механізмів регулювання глобальної економіки.

2. Стратегія національної безпеки та її реалізація в умовах глобалізації.

Література:

1. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704с. С.467-521
2. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків: Вид-во «Форт», 2016. - 354с. С. 221 - 267

Тема № 11: Міжнародні стратегії глобалізації.

Семінарське заняття: Міжнародні стратегії глобалізації.

Навчальна мета заняття: проаналізувати міжнародні стратегії співробітництва в умовах глобалізації.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

1. Світове виробництво, його характеристика.
2. Світова економіка як система.
4. Міжнародні економічні відносини.
5. НАТО, основні напрямки діяльності.
6. Європейський союз як економічне і політичне об'єднання
7. Наслідки розширення ЄС і проблеми геоекономічного статусу України.
8. Поняття міжнародної безпеки. Шляхи досягнення певного рівня міжнародної безпеки.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що економічні стратегії країни значною мірою ґрунтуються на моделі економічного розвитку, притаманній даній країні. В

економіці розвинутих країн можна виокремити декілька моделей, які є типовими.

Спільним у моделях розвинутих держав є те, що механізмом їх дії є розвинута економіка ринкового типу; відрізняються вони деякими рисами економічних відносин, що ґрунтуються на національних традиціях або виходять з конкретної соціально-політичної ситуації всередині країни. Ліберальна модель розвитку притаманна США, Канаді, в меншій мірі Великій Британії та Ірландії. Вона характеризується мінімальним втручанням урядових структур у механізм взаємодії підприємців і робітників. Роль профспілок дуже послаблена у порівнянні з іншими країнами. Корпоративістська модель передбачає активну роль держави в регулюванні соціально-економічних відносин й високий рівень соціального партнерства між робітниками й роботодавцями. Ця модель має два різновиди: демократичний та ієрархічний корпоративізм.

Модель демократичного корпоративізму найбільш поширена в скандинавських країнах, особливо в Швеції. Ідея соціального партнерства є основою цієї моделі. Сильні профспілки здійснюють великий вплив на трудове законодавство й трудові стосунки. Ієрархічний корпоративізм притаманний Японії, тому він одержав ще назву японської моделі. Її характерною особливістю є активне втручання уряду в економічне регулювання при незначній частці державної власності в економіці. Держава розробляє і втілює в життя програми економічного розвитку, регулює інвестиційну діяльність в країні, фінансові ринки, здійснює активну соціальну політику, стимулює ділову активність, зокрема методами податкової політики. Соціально-ринкова модель розвитку найбільш характерна для Німеччини. Важливою її рисою є підтримка мало забезпечених верст населення й взагалі тих, хто має потребу в соціальній підтримці. Держава в цій справі відіграє найактивнішу роль, відволікаючи бюджетні й поза бюджетні кошти на соціальні витрати. В цілому така політика знаходить підтримку підприємців і взагалі заможного населення. Однак,

останнім часом володарі великих фірм висловлюють невдоволення високим рівнем податків, що є неминучою платою за великі соціальні виплати.

Підприємцям стає не вигідним розширювати виробництво в економічному просторі Німеччини. Модель «дирижизму» була притаманна Франції й Італії в період між двома світовими війнами й у перші повоєнні роки. Суть дирижизму полягає у досить активному втручанні держави в економічні процеси. Це виражається, насамперед, у створенні потужного державного сектора в національній економіці.

Теми цільових виступів:

1. Наслідки розширення ЄС і проблеми геоекономічного статусу України.
2. Поняття міжнародної безпеки
3. Шляхи досягнення певного рівня міжнародної безпеки

Теми для рефератів:

1. НАТО, основні напрямки діяльності.
2. Цілі функціонування ЄС.

Література:

1. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704с. С. 587-679.
2. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с С. 338 – 352
3. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків: Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 217 - 265

Тема № 12: Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.

Семінарське заняття: Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.

Навчальна мета заняття: проаналізувати проблеми конкурентоспроможності України в умовах глобалізації та з'ясувати шляхи її підвищення.

Кількість годин 2.

Навчальні питання:

1. Необхідність інтеграції національного промислового комплексу до світової промислової системи.
2. Шляхи вирішення проблеми національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації.
3. Стратегічна перспектива входження України до європейських економічних і оборонних структур.
4. Україна і співдружність Незалежних Держав (СНД).
5. Ставлення України до НАТО.
6. Поняття глобальної конкуренції.
7. Принципи функціонування СОТ.
8. Розвиток пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні.

Методичні вказівки: У процесі вивчення теми студент повинен ознайомитися із тим, що глобалізація помітно впливає на економіку всіх країн, і цей вплив має багатоаспектний характер. Вона торкається виробництва товарів і послуг, використання робочої сили, інвестицій в «фізичний» і людський капітал, технології і їх переплив з одних країн в інші. Все це кінець кінцем впливає на ефективність виробництва, продуктивність праці та конкурентоспроможність. Процес глобалізації розгортається суперечливо за

характером впливу як на національні економіки, так і на весь хід сучасного світового господарського розвитку.

З одного боку, глобалізація небачено розширює можливості окремих країн щодо використання та оптимальної комбінації різноманітних ресурсів, їх більш глибокої і всебічної участі у системі міжнародного поділу праці, з іншого – глобальні процеси значно загострюють конкурентну боротьбу, спричиняють маніпулювання величезними фінансовими та інвестиційними ресурсами, які становлять реальну загрозу для країн з низькими і середніми прибутками, бо саме вони відчують гостру нестачу людського капіталу, інституцій, господарської інфраструктури, економічно вмотивованих рішень щодо реалізації наявних можливостей. Прояви глобалізації в Україні можна спостерігати в політиці, культурі та економіці.

Саме, процес глобалізації несе країнам значні потенційні переваги, якщо вони проводять адекватну політику і мають у своєму розпорядженні необхідні інститути на макро- і мікрорівнях, здійснюють додаткові внутрішні заходи, спрямовані, зокрема, на підвищення гнучкості ринку праці, ефективне регулювання фінансового сектору, корпоративний контроль, дотримання екологічних умов і цілеспрямоване створення системи соціальної безпеки. На сьогоднішньому етапі економічної трансформації України найважливіше значення мають її відносини з кредитно-фінансовими організаціями (в першу чергу, з МВФ, Світовим банком, ЄБРР) та зі Світовою торговельною організацією.

Теми цільових виступів:

1. Проблеми національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації.
2. Перспективи співробітництва України з СОТ в умовах забезпечення глобальної конкурентоспроможності.

Теми для рефератів:

1.Необхідність інтеграції національного промислового комплексу до світової промислової системи.

2. Глобальна конкуренція: сутність та складові.

3.Принципи функціонування СОТ.

4.Розвиток пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні.

Література:

1. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с. С. 649-693.
2. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с. С. 238 – 279.
3. Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с. С. 417 – 572.

4. Рекомендована література

Основна

- 1.А.М. Бандурка, О.В. Носова Правовое регулирование иностранных инвестиций в Украине: монографія. -Х. : Золотая миля, 2011. -400 с.
- 2.Бандурка А.А., Бандурка А.М., Носова О.В. Иностранные инвестиции в экономике Украины : монография. -Х. : Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2004. -448 с.
- 3.А.М. Бандурка, С.И. Лекарь, О.В. Носова Иностранные инвестиции в регионы Украины: монографія. -Х. : Золотая миля, 2013. -340 с.
- 4.А.П. Голіков, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, П.О. Черномаз Економіка зарубіжних країн [Електронний ресурс] : навч. посіб. -К. : Центр учбової літератури, 2008. -404 с.
- 5.Дахно І.І. Світова економіка : навч. посіб. -К. : Центр учб. літ., 2008. -278 с.

6. Ю.Г. Козак, Д.Г. Лук'яненко, Ю.В. Макогонтаін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона Міжнародна економіка: підручник. -Київ : Центручб. літ., 2016. -559 с.
- 7.П.В. Круш, С.О. Тульчинська; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т. Макроекономіка : навч. посіб. -Київ : Центр учб. літ., 2016. -328 с.
- 8.П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин Глобальна економіка: Принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія. -Львів: Вид-во Львів. Комерц. Академії, 2015. –586с.
- 9.Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум. : навч.-практ. посібник. -К. : Професіонал, 2009. -336 с.
- 10.Лисова В.Л. Макроекономіка: конспектлекцій. Макроекономіка: конспектлекцій. -Кіровоград : Кірюї ХНУВС, 2008. -88 с.
- 11.Д. Майєр, Д. Олесневич Міжнародне середовище бізнесу: конкуренція та регулювання у глобальній економіці. -К. : Либідь, 2002. -704 с.
- 12.О.В. Носова, Т.В. Андросова, К.Я. Петрова та ін.; за заг. ред. О.В. Носової Міжнародна економіка: навч. Посіб. -Х. : ХДУХТ, 2010. -322 с.
- 13.О.В. Носова, К.Я. Петрова, М.А. Садиков та ін.; за заг. ред. О.В. Носової. Макроекономіка: навч. посіб. -Харків : Вид-во ХНУВС, 2008. -220 с.
- 14.В. Сіденко(кер. проекту) та ін.; Центр Разумкова. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України: аналітична доповідь. -Київ : Заповіт, 2017. -182 с.
- 15.С.В. Фомішин, Ю.В. Колесник Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. -Львів : Новий Світ -2000, 2010. -358 с.
- 16.О.А. Чугаєв Глобальні виміри економічної сили країни : монографія. -Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2017. -495 с.
- 17.Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за заг. ред. С.М. Макухи Міжнародна економіка : навч. посіб. -Х. : Право, 2012. -192 с.
- 18.Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за заг. ред. Л.С. Шевченко Економічна теорія : навч. посіб. -Харків : Право, 2016. -267 с.

19. Шнирков О.І., Філіпенко А.С.,Заблоцька Р.О. та ін.; за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка; Світова економіка : підручник. -Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2018. - 607 с
20. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Проскурніна Н.В., Світлична Ю.О. Глобальна економіка: навч. посібник. - Харків:Вид-во «Форт», 2016. -354с

Додаткова література:

- 22.Багрова І. В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. –К.: ЦНП, 2004. –580 с.
- 23.Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за ред. В. Д. Базилевича. –К. : Знання, 2008. –743с.
- 24.Білорус О.Г. Економічна система глобалізму: Монографія. –К.: КНЕУ, 2003. –360 с.
- 25.Буглай В.Б., Ливенцев Н.Н. Международные экономические отношения. – М.: 1998. –160 с.
- 26.Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за ред. В. Д. Базилевича. –К. : Знання, 2008. –743с.
- 27.Глобальна економіка: підручник / Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І.; [за заг. ред. Ковтуна О.І.] – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. –704с.
- 28.Ломакин В.К. Мировая экономика: Учебник для вузов /В.К.Ломакин.–2-е изд. перераб. и доп. –М.: ЮНИТИ, 2004. -736 с.
- 29.Світова економіка: Підручник / За ред. А.С.Філіпенко. –К.: Либідь, 2000. – 582 с.
- 30.Супіма Є.М., Шепелев М.А. Глобалістика : підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев. -К. : Вища школа, 2010. -544 с.
- 31.Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність. –К.: Знання, 2007. –582 с.
- 32.Філіпенко А.С., Будкін В.С., Рогач О.І. Світова економіка. –Київ: Либідь, 2007. –640 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 33.Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000)

www.globalcompact.org.ua

34.Державний комітет статистики України/ Режим доступу:

[<http://www.ukrstat.gov.ua>]

35.Міністерство економічного розвитку і торгівлі України/ Режим доступу:[

<http://www.me.gov.ua>]

36.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського / Режим доступу:

[<http://www.nbuv.gov.ua/>]

37.Урядовий портал / Режим доступу: [<http://www.kmu.gov.ua>]